

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J. Braat	Datum	28 januari 2025
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	30116380
E-mail	j.braat@utrecht.nl	Onderwerp	Stand van zaken na beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LLV)
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Asiel & Integratie

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de meest recente ontwikkelingen rond de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV). Op [11 juni 2024](#) informeerden wij u dat het Rijk voornemens is om de rijksbijdrage aan de LVV stop te zetten per 1 januari 2025. Minister Faber van Asiel en Migratie heeft in september 2024 besloten om daarnaast de convenanten met de gemeenten niet te verlengen en het mandaatbesluit en machtiging van de LVV-gemeenten te beëindigen.

In deze brief gaan we in op vier onderwerpen: 1) juridische ontwikkelingen rond de LVV (bij dit laatste onderwerp vullen we onze eerdere [beantwoording schriftelijke vragen 2024/197](#) van 20 december jl. aan met een aantal updates), 2) de ontwikkeling van een nieuwe, lokale, werkwijze, 3) de aangenomen motie in de Provinciale Staten van Utrecht, 4) de initiatieven vanuit het maatschappelijk middenveld. In deze raadsbrief gaan we nog niet in op de lokale financiële impact van de (juridische) ontwikkelingen rond de beëindiging van de LVV, gezien de procedure nog in een vroeg stadium is. In de volgende raadsbrief zullen wij hier u nader over informeren en scenario's schetsen voor 2026.

Juridische ontwikkelingen rond de LVV

Juridische procedure rond beëindiging LVV

Naar aanleiding van de beslissing van het Rijk om de LVV stop te zetten heeft de gemeente Utrecht in november en december 2024 namens het Rijk alle deelnemers van de LVV Utrecht per brief geïnformeerd over de beëindiging van hun opvang en begeleiding binnen dit programma per 1 januari 2025. Onderstaande update over de juridische procedure die hierop volgde vormt tevens een update op onze eerdere [antwoorden](#) op schriftelijke vragen 10, 11, 12 en 14.

De grote meerderheid van de deelnemers in Utrecht heeft bezwaar aangetekend tegen deze beslissing. Volgens de deelnemers heeft de minister de keuze om de LVV te stoppen niet goed gemotiveerd en zonder individuele belangenafweging gemaakt. Ook stellen zij dat de minister de LVV

Datum 28 januari 2025
Ons kenmerk 30116380

dient te continueren in het kader van haar zorgplicht. De deelnemers die geen bezwaar hebben aangetekend hadden hier verschillende redenen voor (zij maakten bijvoorbeeld gebruik van begeleiding maar niet van een opvangplek, of zij hadden al een verblijfsvergunning maar nog geen vervolghuisvesting of zij wilden niet in de belangstelling staan).

In afwachting van de beslissing op bezwaar hebben in december 2024 Voorlopige Voorziening zaken plaatsgevonden in de rechtbank Utrecht, rechtbank Rotterdam, rechtbank Den Bosch, rechtbank Utrecht en rechtbank Amsterdam. De eis van advocaat Fischer namens de Utrechtse LVV-deelnemers was om de beëindiging van LVV-opvang per 1 januari 2025 op te schorten.

De voorzieningenrechter heeft op 23 december 2024 de Utrechtse LVV-deelnemers in het gelijk gesteld. De rechter heeft geoordeeld, op basis van artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, artikel 3 van het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (verbod op onmenselijke of vernederende behandelingen) en artikel 12 van de Europese Terugkeerrichtlijn in combinatie met arresten Hude uit 2016 en Changu uit 2024, dat de Staat ongedocumenteerden niet actief rechten mag afnemen waardoor zij in een situatie van 'materiële deprivatie' terechtkomen. De [uitspraak](#) luidt dat de Minister zorg moet dragen dat de verzoekers gebruik kunnen blijven maken van de LVV-opvang in Utrecht tot vier weken na bekendmaking van de beslissing op bezwaar. In Amsterdam en Rotterdam zijn de LVV-deelnemers ook in het gelijk gesteld, wat betekent dat ook in deze steden de Minister zorg moet blijven dragen voor de toegang tot opvang tot vier weken na beslissing op bezwaar.

De Minister van Asiel en Migratie heeft per brief aan de gemeente Utrecht bevestigd dat dat het Rijk tot 4 weken na beslissing op bezwaar haar bijdrage zal continueren. De gemeente Utrecht zal de deelnemers die bezwaar hebben aangetekend in deze periode opvang blijven bieden. We verwachten dat het Rijk snel (afwijzend) zal beslissen op het bezwaar van de LVV-deelnemers en hooguit enkele maanden deels zal blijven bijdragen aan de opvang van ongedocumenteerde mensen in Utrecht. Hoewel de Rijksbijdrage tijdelijk is, verwachten we wel dat de juridische procedure langere tijd zou kunnen duren in verband met de beroepsmogelijkheden voor de verzoekers. We blijven de financiële gevolgen van de juridische procedure nauwgezet volgen in samenwerking met de andere "LVV-gemeenten" en zullen u hier in een latere raadsbrief nader over informeren.

Met de uitspraak heeft de voorzieningenrechter de humanitaire ondergrens en zorgplicht voor ongedocumenteerde mensen juridisch gedefinieerd. Het bieden van opvang voor ongedocumenteerde mensen vormt sinds lange tijd een belangrijk onderdeel van 'De Utrechtse Werkwijze'. Hoewel het buiten de scope van de Voorlopige Voorziening viel, zijn en blijven daarnaast (juridische) begeleiding richting bestendige oplossingen en activering belangrijke pijlers in ons beleid.

Juridische procedure toegang tot GGZ-plekken Veldzicht

Sinds 27 januari 2017 kunnen ongedocumenteerde mensen via de Medische Opvang Ongedocumenteerden in Amsterdam, waar we als Utrecht al 10 jaar mee samenwerken, in Centrum voor Transculturele Psychiatrie Veldzicht geplaatst worden. Het gaat om 10 bedden voor ongedocumenteerde mensen (op beveiligingsniveau 3, ook bij vrijwillige opname). Veldzicht helpt mensen met complexe psychiatrische problemen die een gevaar voor zichzelf of hun omgeving vormen. Op die datum is een convenant met Veldzicht en het Rijk inclusief COA getekend die dit mogelijk maken. Onderstaand delen we de meest recente ontwikkelingen rond toegang tot Veldzicht, wat tevens een update vormt op onze eerdere [antwoorden](#) op schriftelijke vragen 16 en 17.

In de loop van 2024 bleek dat aanscherpingen bij Veldzicht ertoe leidde dat in de praktijk plaatsing bij Veldzicht niet meer mogelijk was. Utrecht heeft vervolgens in samenwerking met Amsterdam, Groningen en Eindhoven de lobby gestart bij het Rijk dat veldzicht zich wel aan getekende convenant houden en weer mensen plaatst. Op 4 november 2024 is in de Tweede Kamer unaniem [een motie](#) aangenomen om de veiligheid van ongedocumenteerde mensen met psychiatrische problemen en hun omgeving te waarborgen. In de motie is de regering verzocht om Veldzicht voorlopig beschikbaar te houden voor de behandeling van ongedocumenteerde mensen met ernstige psychiatrische problematiek en dat geen onomkeerbare stappen genomen mogen worden die hen uitsluiten.

Minister Faber en staatssecretaris Coenradie hebben in een kamerbrief bevestigd dat afspraken met Veldzicht niet veranderd zijn. In de praktijk is dit anders gebleken. Een gevaarlijke man met psychiatrische problemen die eerst in Groningen en vervolgens in Amsterdam onder een brug verbleef is de toegang tot Veldzicht geweigerd. Stichting ASKV, die de Medische Opvang Ongedocumenteerden organiseert, heeft in een kort geding van 11 december het Rijk gedaagd. De rechtbank heeft [geoordeeld](#) dat Veldzicht voor opname de aangewezen plek is. Sindsdien is de man opgenomen in Veldzicht.

De afgelopen twee maanden hebben er intensieve gesprekken plaatsgevonden tussen de gemeenten, maatschappelijke organisaties en verschillende ministeries om de afspraken uit het convenant (10 bedden voor ongedocumenteerde mensen op beveiligingsniveau 3, ook bij vrijwillige opname) weer in de praktijk mogelijk te maken. Tot beveiligingsniveau 2 is de Medische Opvang Ongedocumenteerden in Amsterdam in staat om ook Utrechtse ongedocumenteerde mensen op te vangen en te begeleiden naar stabilisatie zonder dat er gevaarlijke situaties ontstaan. Er wordt tevens onderzocht, aansluitend bij het onderzoek wat plaatsvindt voor de COA-populatie, wat er in meer algemene zin mogelijk is qua GGZ-opvang en behandeling voor ongedocumenteerde mensen.

Herzien lokale werkwijze na beëindiging LVV

Naast de beëindiging van de Rijksbijdrage heeft ook het wegvallen van de convenanten en de intrekking van het mandaatbesluit en machtiging van de gemeente een directe impact op de lokale aanpak in Utrecht. Momenteel wordt gezocht naar mogelijkheden om de opgebouwde ervaring, inzichten en lokale samenwerking te behouden, ook binnen de aangepaste vorm en werkwijze.

In het eerste kwartaal van 2025 ontwikkelen we nieuwe samenwerkingsafspraken en werkwijzen met de NGO's uit de Utrechtse keten om zo gestroomlijnd en effectief mogelijk samen te blijven werken. Tijdens deze 'bouwmaanden' zal er onder andere naar de volgende onderwerpen worden gekeken:

Criteria voor aanmelding en de rol van het Aanmeldloket

Per 1 januari 2025 is het [convenant](#) van Rijkspartijen met de gemeente Utrecht niet langer geldig. In dit convenant waren afspraken opgenomen over o.a. de doelgroep en uitsluitingsgronden (waaronder Dublinclaimanten, EU-burgers, mensen met een zwaar inreisverbod en ongewenst verklaarden) van de LVV-voorzieningen. Binnen dit convenant had de gemeente de bevoegdheid om beslissingen te nemen over toelating tot en beëindiging van de opvang en begeleiding. Toetsing voor toegang tot de eerstelijnsopvang vond plaats bij het lokale aanmeldloket, een samenwerkingsverband van vier maatschappelijke organisaties in Utrecht.

In de nieuwe werkwijze zal het aanmeldloket blijven toetsen op toelating. De nieuwe toelatingscriteria, die momenteel in ontwikkeling zijn, zullen naar verwachting in grote mate overeenkomen met de

voormalige LVV-criteria. Daarbinnen zal er ruimte blijven om in het geval van kwetsbaarheid uitzonderingen te maken op deze criteria. De impact van eventuele aanpassingen in de toelatingscriteria zullen we, in samenwerking met het aanmeldloket, nauwgezet volgen.

Kennisdeling binnen het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO)

Zoals we u eerder informeerden betekent de beëindiging van de LVV ook het einde van het Lokale Samenwerkingsoverleg (LSO) met Rijkspartijen en de maatschappelijke organisaties. Het LSO was gericht op het delen van visies, expertise en ervaring (van de NGO's, Immigratie- en Naturalisatiedienst, Dienst Terugkeer & Vertrek en Vreemdelingenpolitie) om tot bestendige oplossingen voor ongedocumenteerde mensen te komen. In de bouwmaanden onderzoeken we op welke manier de NGO's op casuïstiekniveau expertise en ervaring met elkaar kunnen blijven uitwisselen.

Monitoring van resultaten

Vanaf 1 januari 2025 speelt het landelijk Programmabureau niet langer een rol in de monitoring van lokale resultaten en capaciteit. We zijn voornemens om onze lokale resultaten te blijven monitoren zodat zicht blijft bestaan op de samenstelling van deelnemers en resultaten. In het eerste kwartaal van 2025 wordt onderzocht of we, eventueel in samenwerking met de andere LVV-pilotsteden, de bestaande Monitor kunnen blijven uitvoeren en of deze verrijkt zou kunnen worden met nieuwe indicatoren.

Initiatieven met en door het maatschappelijk middenveld

Gezamenlijke actie 'Geef voor je stad'

In de laatste maanden van 2024 hebben we met een groot aantal organisaties uit het maatschappelijk middenveld (waaronder meerdere stichtingen, maatschappelijke organisaties, kerken en fondsen) een [eindejaarsactie](#) georganiseerd. In deze actieweek is aandacht gevraagd voor de nijpende situatie van de stichtingen die zich in Utrecht inzetten voor de opvang, zorg, begeleiding en activering van ongedocumenteerde mensen in Utrecht. Naast een collecte zijn tijdens deze actie ook andere manieren van helpen belicht (vrijwilligerswerk, delen expertise en netwerk, bieden van een logeerplek) waarop mensen hun steentje konden bijdragen. Ook hebben verschillende organisaties inloop en activiteiten georganiseerd voor geïnteresseerden. De collecte heeft tot nu toe ruim €40.000 opgebracht en we zijn momenteel in gesprek hoe dit initiatief en samenwerking duurzaam vorm te geven.

Andere initiatieven

Naast de eindejaarsactie worden ook op andere manieren contacten gelegd met het maatschappelijk middenveld. We staan in contact met een aantal kerken en fondsen, die zeer welwillend zijn om iets te betekenen voor de Utrechtse stichtingen die zich richten op ongedocumenteerde mensen. Wanneer er meer bekend is over de concrete uitvoering van deze initiatieven, informeren wij u nader.

Aangenomen motie 'Menselijke maat voor alle mensen' door de Provinciale Staten van Utrecht

Naar aanleiding van de beëindiging van de LVV is op 13 november 2024 in de Provinciale Staten van Utrecht de [motie 'Menselijke maat voor alle mensen'](#) aangenomen. Het college van Gedeputeerde Staten is in deze motie verzocht om met Utrechtse gemeenten in overleg te gaan over de continuering van de LVV in Utrecht. Specifiek is verzocht om in te zetten op een krachtige lobby richting het Rijk en om in gesprek te gaan over manieren om de kosten voor deze voorziening te verdelen in het geval het

Burgemeester en wethouders

Datum 28 januari 2025
Ons kenmerk 30116380

Rijk haar bijdrage niet levert. Wij zijn met gemeenten en de provincie in gesprek over de manieren waarop de provincie en andere gemeenten iets zouden kunnen betekenen voor de LVV in (regio) Utrecht.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,